

Ir vėl šriftai!

15

Šriftas – vieno stiliaus rašmenų rinkinys.

Norėdamas pritaikyti šrifto stilių ar efektus tekstui, pirmiausia turi pažymėti tekstą.

Pažymėk teksto fragmentą, nueik į šrifto formavimo langą ir išbandyk visus šrifto efektus. Kaip atrodytų parinktas efektas, gali stebėti *Peržiūros* srityje.

Šrifto efektų pavyzdžiai (pritaikyta žodžio **PaVyzdys** pažymėtai daliai **Vyzdys**)

Perbraukimas	PaVyzdys
Dvigubas perbraukimas	PaVyzdys
Viršutinis indeksas	Pa ^{Vyzdys}
Apatinis indeksas	Pa _{Vyzdys}
Šešėlis	PaVyzdys
Kontūras	PaVyzdys
Iškilimas	PaVyzdys
Išpaudas	PaVyzdys
Mažos didžiosios raidės	PaVYZDYS
Visos didžiosios raidės	PAVYZDYS
Paslėptas	Pa

Rask šrifto efektų poras, kurios vienu metu negali būti parinktos tam pačiam tekstui.

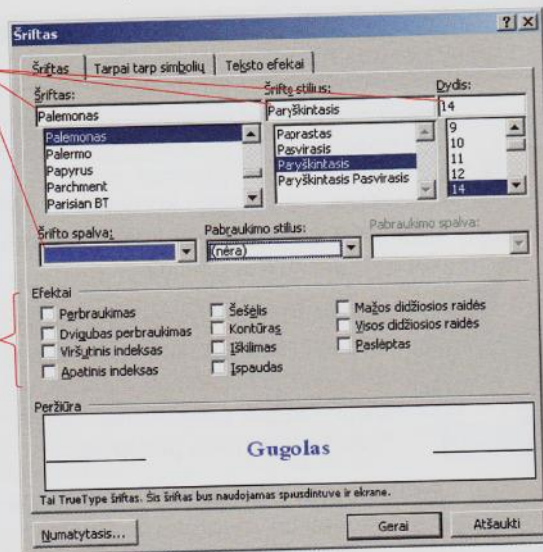
Man patinka įdomybės. Neseniai radau informacijos apie labai didelių skaičių ir *Google* paieškos sistemos pavadinimus:

Gugolas – skaičius, užrašomas 10^{100} . Tokį skaičių sunku įsivaizduoti – juk tai *vienetas* su šimtu *nulių*. Manoma, kad žodį *gugolas* 1938 metais pirmą kartą pavartojo devynmetis *Miltonas Sirota*, klaidingai išstardamas rašytojo N. Gogolio pavardę. Miltono dėdė matematikas *Edvardas Kastneris* išpopuliarino šį pavadinimą bei sukūrė dar vieną: *gugolpleksą* = $10^{gugolas}$. Populiariausia dabartinė užuomina į gugolą – interneto paieškos sistema *Google*.

Perrašiau šį tekstą *Wordu*. Bet nemoku užrašyti gugolo – skaičiaus laipsnio skaitmenų (t. y. aukštyn pakeltų skaitmenų)...

Tekstų tvarkymo programose pakelta aukštyn raidė (skaičius ar teksto fragmentas) vadinama *viršutiniu indeksu*, o nuleista žemyn – *apatinu indeksu*. Tai specialūs šrifto efektai. Visas šrifto ypatybes bei efektus gali rasti šrifto formavimo lange, kuris iškviečiamas komanda **Formatavimas** → **Šriftas** (**Format** → **Font**).

Pagrindinės šrifto ypatybės: pavadinimas, stilius, dydis ir spalva

Taigi *gugolą* gali parašyti taip:

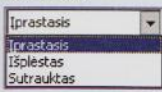
- 1) parašyk skaičių 10100;
- 2) pažymėk paskutinius tris skaitmenis: 10¹⁰⁰;
- 3) išsikviesk šrifto formavimo langą ir pažymėk efektą *Viršutinis indeksas* (*Superscript*) – pažymėtas tekstas bus pakeltas aukštyn ir sumažintas jo dydis;
- 4) rezultatas bus 10^{100} .

Žodį *gugolas* nuspalvinau mėlynai. Išretinau jo raides – parašiau po tarpą tarp jų. Bet kai pastraipą išlygiavau pagal abu kraštus, negražiai tas žodis atrodo – labai didelius tarpus tarp raidžių padarė...

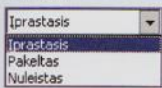

Norint išretinti žodžio raides, tarpų tarp jų rašyti nereikia (ir nepatartina!). Pažymėk žodį, kurio raides nori išretinti, ir eik į šrifto formavimo langą. Kortelėje *Tarpai tarp simbolių* (*Character Spacing*) nurodyk, kokie turi būti tarpai tarp rašmenų: pasirinkus *Tarpų* (*Spacing*) parinktį *Išplėstas* (*Expanded*), greta esančiame langelyje *Pagal* (*By*) parašyk, kiek punktų turi būti išretinti (išplėsti) rašmenys.

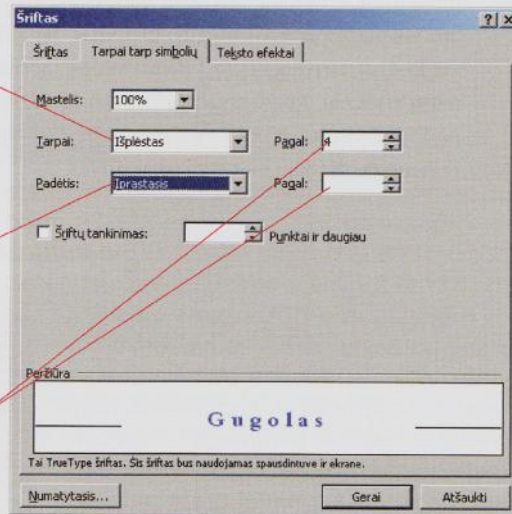
Rašmenų išretinimas arba sutankinimas:

Rašmenų pakėlimas arba nuleidimas:

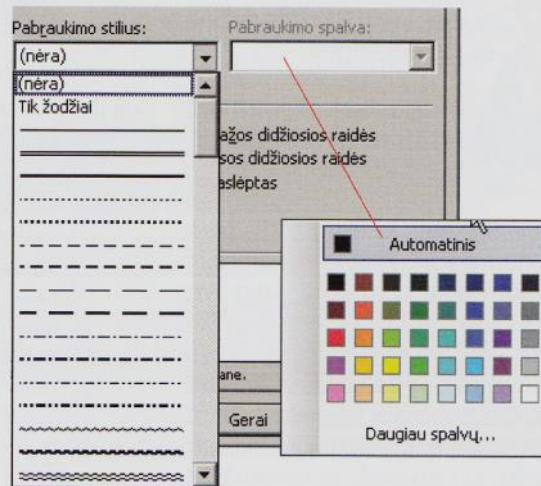

Rašmenų išretinimo ar sutankinimo bei pakėlimo arba nuleidimo reikšmės **punktais** (jei langelis tuščias, ypatybė neparinkta)

Dar vienas dalykas liko nepadarytas... Kaip pabraukti išretintą žodį *gugolas* oranžine vingiuota linija?

Pažymėk tą žodį ir vėl eik į šrifto formavimo langą. Čia kortelės *Šriftas* (*Font*) langelyje *Pabraukimo stilius* (*Underline Style*) parink pabraukimo linijos stilių. Tuomet greta esančiame langelyje *Pabraukimo spalva* (*Underline Color*) nurodyk pabraukimo linijos spalvą (kol neparinktas pabraukimo stilius, neleidžiama parinkti spalvos!).

Sutankinant rašmenis langelyje *Pagal* rašomas neigiamas skaičius.

Punktas – šrifto dydžio matavimo vienetas, žymimas **pt**. Jis prilyginamas 1/72 colio arba apie 0,35 mm.

Surink skyrelio pradžioje esantį tekstą apie *gugolą* ir sutvarkyk jį taip pat, kaip parodyta.

Kaip greičiau sutvarkyti tekstą?

18

Naršydamas internete radau įdomią svetainę <http://akis.lass.lt>. Joje labai daug naudingų patarimų, kaip prižiūrėti akis. Ypač sužavėjo įvairenybių apie akis skyrelis. Štai pora jų:

Kodėl verkiame pjaustydami svogūną?

Akies obuolio paviršių erzina pjaustant svogūną išsiskyrusi medžiaga – fruktanas. Smegenys ašarų liaukoms liepia gaminti daugiau ašarų. Jos turi apsaugoti rageną nuo išdžiūvimo ir erzinančių medžiagų poveikio. Taip pat ašaros turi drėkinti akies vokų vidinę pusę. Kai ašarų darosi per daug, jos ima tekėti per skruostus.

Kodėl ant kompaktinių diskų matoma vaivorykštė?

Tūkstantį kartų padidinus vaizdą, ant kompaktinio disko galima įžiūrėti koncentrinis apskritimus. Kompaktinis diskas žaižaruoja tokiomis pat spalvomis kaip ir vaivorykštė. Taip yra todėl, kad grioveliuose balta spalva išsiskaido. Disko paviršius veikia panašiai kaip prizmė.

Nori nusikopijuoti visą įvairenybių skyrelį į *Wordą* ir gražiai sutvarkyti. Tik nesugalvoju kaip tai padaryti...

Sunku iš anksto pasakyti, kaip tvarkyti, kad tekstas atrodytų gražiai. Tačiau galima išskirti pačias bendriausias taisykles, kurių patartina laikytis:

1. To paties lygio antraštės turi būti tvarkomos vienodai: ir šriftas, ir pastraipos lygiuotė, ir tarpai virš antraštės bei po ja.
2. Skyrelio antraštė negali užgožti skyriaus antraštės.
3. Po antraščių taškų dėti nereikia.
4. Skyriaus ar skyrelio negalima pradėti puslapio apačioje.
5. Teksto pastraipų lygiuotės turėtų būti vienodos visame dokumente.
6. Abipusės lygiuotės nenaudoti kai puslapis siauras.
7. Teksto pastraipų pirmosios eilutės atitraukimas turi būti vienodas visame dokumente (galima išimtis – pirmoji kiekvieno skyrelio pastraipa).
8. Pastraipos pirmoji eilutė (viena) nepaliekama puslapio apačioje.
9. Pastraipos paskutinioji eilutė (viena) nenukeliamą į kitą puslapį.
10. Paveikslai teksto atžvilgiu turi būti lygiuojami vienodai, pavyzdžiui, centruojami.

Mano tekste labai daug skyrelių... Kol visų pavadinimus suvienodinsiu, labai daug laiko sugaišiu. Pažymėti galiu tik iš eilės einantį tekstą...

Pasinaudok teksto maketavimui skirtomis priemonėmis, kurios leidžia sutaupyti laiko ir greitai pasiekti norimą rezultatą.

Pirmiausia sutvarkyk vieno skyrelio antraštės šriftą – apie šriftų tvarkymą jau mokeisi ankstesnėse pamokose. Pavyzdžiui, parinkime paryškintą šriftą *Arial*, šrifto dydį – 16 punktų, spalvą – mėlyną ir šrifto efektą – *Mažos didžiosios raidės*:

KODĖL VERKIAME PJAUSTYDAMI SVOGŪNĄ?

Pastraipa – teksto dalis, sudaryta iš tarpusavyje susijusių sakinių ir rašoma iš naujos eilutės.

Antraštė – knygos, straipsnio ar jų dalies (skyriaus, skyrelio) pavadinimas.

Įtrauka – teksto patraukimas nuo kairiosios arba dešinėsios paraštės arba kitos teksto dalies.

1. Ar skyrelio antraštė yra pastraipa?

2. Portale emokykla.lt rask lietuvių kalbos mokomąją priemonę „Pastraipos samprata. Pastraipų rūšys“. Kaip apibrėžiama pastraipa lietuvių kalbos pamokose?

Tekstų (simbolių), pastraipų tvarkymas.

Pastraipų tvarkymas

Pirmąją pastraipos eilutę atitraukti nuo krašto galima taip: virš dokumento esančioje liniuotėje pele pastumk pirmosios eilutės atitraukimo slankiklį (ilustracijoje jis apibrauktas raudonai) ties ta vieta, kur turi prasidėti pirmoji pastraipos eilutė.

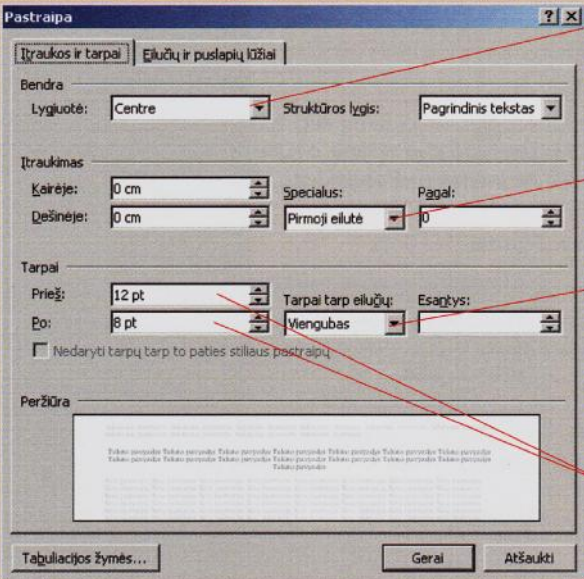

Pastraipų teksto lygiavimas

	Kairinė lygiuotė (left alignment)		Centrinė lygiuotė (center)		Dešininė lygiuotė (right alignment)		Abipusė lygiuotė (justified alignment)
Pastraipoje kiekvienos eilutės žodžiai atskirti vienodais tarpais ir pradedami rašyti nuo kairiojo krašto.		Pastraipoje kiekvienos eilutės žodžiai atskirti vienodais tarpais ir tarpas kiekvienai eilutei pradedant tekstą iš kairės yra lygus tarpui už eilutės pabaigos teksto.		Pastraipoje kiekvienos eilutės žodžiai atskirti vienodais tarpais ir pristumti iki pat dešiniojo krašto.		Tarpai tarp žodžių eilutėse padidinti tiek, kad žodžiai išsidestytų nuo kairiojo krašto iki pat dešiniojo krašto.	

Pastaba: Pirmosios eilutės tarpas iš kairės centrinės lygiuotės atveju skaičiuojamas nuo jos pradžios. Naudojant centrinę lygiuotę, pirmosios pastraipos eilutės geriau neatitraukti nuo krašto.

Formatavimas → Pastraipa... (Format → Paragraph...)

Kairėje Centre Dešinėje Abipusė Pastraipos lygiuotės parinkimas

(nėra) Pirmoji eilutė Įtrauka Pastraipos pirmosios eilutės įtrauka (arba atitraukimas)

Viengubas 1.5 eilutės Dvigubas Bent Tiksliai Keli Atstumas tarp pastraipos eilučių. Parinkčių *Viengubas*, *1.5 eilutės*, *Dvigubas*, *Bent* ir *Keli* rezultatas priklauso nuo didžiausio rašmens eilutėje. *Tiksliai* – nurodomas tikslus atstumas punktais tarp teksto eilučių bazinių linijų.

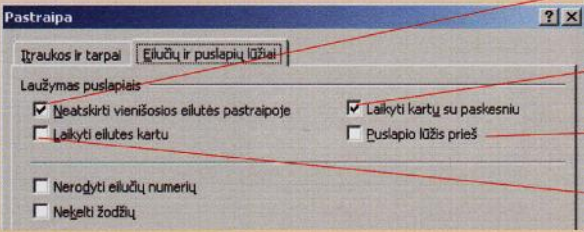
Tarpas (nurodomas punktais) prieš pastraipą ir po pastraipos

Nepalikti pastraipos pirmosios eilutės puslapio apačioje ir nenukelti pastraipos paskutinės eilutės į naują puslapį

Pastraipą laikyti kartu su tolesne pastraipa tame pačiame puslapyje

Pastraipą pradėti naujame puslapyje

Pažymėtas eilutes visuomet laikyti tame pačiame puslapyje (t. y. nekelti dalies eilučių į kitą puslapį)

Laužymas puslapiais

Neatskirti vienišosios eilutės pastraipoje Laikyti kartu su paskesniu

Laikyti eilutes kartu Puslapio lūžis prieš

Nerogdyti eilučių numerių

Nėkelti žodžių